

EURÓPSKA INVESTIČNÁ BANKA

Európska investičná banka (EIB) podporuje ciele Európskej únie tým, že poskytuje dlhodobé financovanie projektov, záruky a poradenstvo. Podporuje projekty v rámci EÚ, ako aj mimo nej. Jej akcionármi sú členské štáty EÚ. EIB je väčšinovým akcionárom Európskeho investičného fondu (EIF) a tieto dve organizácie spolu tvoria skupinu EIB. V rámci investičného plánu pre Európu, ktorý navrhla Komisia, je skupina EIB súčasťou širšej stratégie, ktorej cieľom je prekonať veľkú medzeru v investíciách oslobodením investorov od niektorých rizík, ktoré sú spojené s projektmi.

PRÁVNÝ ZÁKLAD

- Články 308 a 309 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Ďalšie ustanovenia týkajúce sa EIB sa nachádzajú v článkoch 15, 126, 175, 209, 271, 287, 289 a 343 ZFEÚ.
- Protokol (č. 5) o štatúte Európskej investičnej banky a protokol (č. 28) o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, ktoré tvoria prílohy Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ) a Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

CIELE

Podľa článku 309 ZFEÚ je úlohou EIB prispievať k vyváženému a vyrovnanému rozvoju vnútorného trhu v záujme Únie. EIB uľahčuje vo všetkých hospodárskych oblastiach financovanie projektov, ktoré:

- sú zamerané na rozvoj menej rozvinutých regiónov,
- sú zamerané na modernizáciu alebo konverziu podnikov alebo na vytváranie nových činností, ktoré nemôžu byť plne financované prostriedkami, ktoré sú k dispozícii v jednotlivých členských štátoch,
- sú projektmi spoločného záujmu viacerých členských štátov.

Prispieva aj k podpore hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v Únii (článok 175 ZFEÚ a protokol č. 28). Podporuje tiež vykonávanie opatrení mimo EÚ, ktoré podporujú politiku EÚ v oblasti rozvojovej spolupráce (článok 209 ZFEÚ).

Činnosti EIB sú zamerané na šesť prioritných oblastí: klíma a životné prostredie, rozvoj, inovácie a zručnosti, malé podniky, infraštruktúra a súdržnosť.

ZDROJE A NÁSTROJE

A. Zdroje

EIB využíva na plnenie svojich cieľov najmä vlastné prostriedky a medzinárodné kapitálové trhy (článok 309 ZFEÚ).

1. Vlastné zdroje

Vlastné zdroje poskytujú členovia EIB, t. j. členské štáty (článok 308 ZFEÚ). Príspevky jednotlivých členských štátov k základnému imaniu sú stanovené v článku 4 štatútu EIB a ich výška je určená podľa hospodárskej váhy členských štátov. Po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ sa Rada guvernérov EIB rozhodla, že zvyšné členské štáty úmerne zvýšia svoje upísané základné imanie s cieľom zachovať rovnakú úroveň celkového upísaného kapitálu (243,3 miliardy EUR). Od marca 2020 sa upísaný kapitál EIB zvýšil o ďalších 5,5 miliardy EUR na základe rozhodnutia dvoch členských štátov zvýšiť svoje upísané základné imanie (Poľsko a Rumunsko). Celkový upísaný kapitál EIB predstavuje v súčasnosti 248,8 miliardy EUR.

2. Kapitálové trhy

EIB získava väčšiu časť svojich úverových zdrojov na medzinárodných kapitálových trhoch, najmä prostredníctvom emisií dlhopisov. EIB je jedným z najväčších nadnárodných poskytovateľov úverov na svete. Na dosiahnutie nákladovo efektívneho financovania je potrebný vynikajúci úverový rating. Najvýznamnejšie ratingové agentúry v súčasnosti hodnotia EIB najvyšším ratingom, čo odráža kvalitu jej úverového portfólia. EIB všeobecne financuje tretinu každého projektu, ale podporné financovanie môže dosiahnuť až 50 %.

B. Nástroje

EIB používa širokú škálu rôznych nástrojov, najviac ale úvery a záruky. Boli však vyvinuté aj rôzne iné, inovatívnejšie nástroje s rizikovejším profilom. V spolupráci s inými inštitúciami EÚ sa majú vypracovať ďalšie nástroje. Finančné prostriedky, ktoré poskytuje EIB, sa môžu kombinovať s financovaním z iných zdrojov EÚ (okrem iného z rozpočtu EÚ), pričom tento postup sa nazýva kombinované financovanie. Okrem financovania projektov je jednou z činností EIB aj poradenstvo.

Prostriedky sa požičiavajú hlavne formou priamych alebo sprostredkovaných úverov. Priame úvery na projekty podliehajú určitým podmienkam, napr. celkové investičné náklady musia byť vyššie ako 25 miliónov EUR, a úver môže pokryť najviac 50 % nákladov na projekt. Sprostredkované úvery spočívajú v požičaní prostriedkov miestnym bankám alebo iným sprostredkovateľom, ktoré nimi následne podporia konečného príjemcu. Väčšina úverov sa uskutočňuje v EÚ.

Okrem svojich tradičnejších úverových činností EIB využíva aj nástroje kombinovaného financovania na kombinovanie svojich pôžičiek s grantmi od verejných orgánov alebo dobročinných organizácií.

RIADENIE A ŠTRUKTÚRA

A. Riadenie

EIB má podľa článku 308 ZFEÚ právnu subjektivitu. Banka je spravovaná a riadená Radou guvernérov, Správnou radou a predstavenstvom (článok 6 štatútu). Činnosť banky kontroluje výbor audítorov (článok 12 štatútu).

1. Rada guvernérov

a. Zloženie

Rada guvernérov sa skladá z ministrov vymenovaných členskými štátmi (článok 7 ods. 1 štatútu).

b. Úlohy

Rada guvernérov stanovuje všeobecné smernice pre úverovú politiku banky a dohliada nad ich vykonávaním (článok 7 ods. 2 štatútu). Podľa článku 7 ods. 3 štatútu musí Rada guvernérov:

- rozhodovať o navýšení upísaného kapitálu,
- stanovovať zásady uplatňované pri financovaní operácií vykonávaných v rámci úloh banky,
- vykonávať predpísané právomoci na vymenovanie a povinné odvolanie členov Správnej rady a predstavenstva,
- rozhodovať o poskytovaní finančných prostriedkov na investičné operácie, ktoré sa majú úplne alebo čiastočne uskutočniť mimo územia EÚ,
- schvaľovať výročnú správu Správnej rady, ročnú súvahu, výkaz ziskov a strát a rokovací poriadok banky.

Vymenúva šiestich členov výboru audítorov (článok 12 ods. 1 štatútu), ako aj členov Správnej rady (článok 9 ods. 2 štatútu) a členov predstavenstva (článok 11 ods. 1 štatútu).

2. Správna rada

a. Zloženie

Správna rada sa skladá z 28 správcov a 18 zástupcov. Správcov menuje Rada guvernérov na päť rokov. Každý členský štát, ako aj Komisia navrhne jedného správcu (článok 9 ods. 2 štatútu).

b. Úlohy (článok 9 štatútu)

Správna rada rozhoduje o:

- poskytovaní finančných prostriedkov, najmä vo forme úverov a záruk,
- prijímaní pôžičiek,
- úrokových sadzbách na poskytnuté pôžičky, ako aj províziách a iných poplatkoch.

Zabezpečuje, aby bola banka riadne riadená a spravovaná v súlade so zmluvami a štatútom a so všeobecnými smernicami stanovenými Radou guvernérov.

3. Predstavenstvo

a. Zloženie

Predstavenstvo sa skladá z predsedu a ôsmich podpredsedov menovaných na šesť rokov Radou guvernérov na návrh Správnej rady. Môžu byť vymenovaní znovu (článok 11 ods. 1 štatútu).

b. Úlohy

Predstavenstvo je zodpovedné za bežný chod banky pod dohľadom predsedu a pod dozorom Správnej rady. Pripravuje rozhodnutia Správnej rady a zabezpečuje ich vykonávanie (článok 11 ods. 3 štatútu).

4. Výbor audítorov (článok 12 štatútu)

a. Zloženie

Výbor audítorov pozostáva zo šiestich členov vymenovaných Radou guvernérov (článok 12 ods. 1 štatútu).

b. Úlohy

Výbor audítorov každoročne overuje, či operácie banky boli vykonané a jej účtovné knihy vedené správnym spôsobom. Na tento účel overuje, či operácie banky boli vykonané v súlade s formálnymi náležitosťami a postupmi stanovenými štatútom a rokovacím poriadkom (článok 12 ods. 2 štatútu). Výbor potvrdzuje, či finančné výkazy, ako aj akékoľvek ostatné finančné informácie obsiahnuté v ročnej účtovnej závierke zostavenej Správnou radou poskytujú pravdivý a verný obraz o finančnej pozícii banky (článok 12 ods. 3 štatútu).

B. Štruktúra

Skupina EIB bola založená v roku 2000 a tvorí ju EIB a Európsky investičný fond (EIF). Európsky investičný fond (EIF) vznikol v roku 1994 a bol zriadený ako verejno-súkromné partnerstvo (VSP) s tromi hlavnými skupinami akcionárov: EIB ako väčšinovým akcionárom s podielom 62,2 %, Komisiou (30 %) a viacerými verejnými a súkromnými finančnými inštitúciami (7,8 %). EIF poskytuje nástroje rizikového kapitálu v rôznych formách, napr. vo forme rizikového kapitálu. EIF poskytuje úvery najmä malým a stredným podnikom (MSP) a využíva celý rad inovatívnych nástrojov s cieľom zlepšiť prístup MSP k financovaniu.

INVESTIČNÝ PLÁN PRE EURÓPU

Európska únia trpí od začiatku svetovej hospodárskej a finančnej krízy nízkou úrovňou investícií. Oznámenie Komisie Investičný plán pre Európu ([COM\(2014\)0903](#)) poskytuje usmernenia, ako oživiť investovanie v EÚ, vytvárať pracovné miesta a podporovať dlhodobý rast a konkurencieschopnosť. Legislatívny rámec pre nové iniciatívy bol predložený v návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom fonde pre strategické investície (EFSI) ([COM\(2015\)0010](#)). Nariadenie bolo prijaté 25. júna 2015. EFSI má vytvárať súkromné investície prostredníctvom mobilizácie

verejných finančných prostriedkov a vytvoriť prostredie priaznivé pre podnikanie. Počiatočná záruka EÚ pre EIB vo výške 16 miliárd EUR spolu so záväzkom samotnej EIB vo výške 5 miliárd EUR sa použila na mobilizáciu súkromných finančných prostriedkov, pričom do polovice roku 2018 EFSI prekonal svoj cieľ, ktorým je získanie ďalších 315 miliárd EUR financovanie investícií v EÚ. Tento plán nemal nahradiť existujúce programy EÚ a EIB, ale ich mal dopĺňať.

Nariadením o EFSI sa tiež zriadilo Európske centrum investičného poradenstva (EIAH), ktorého cieľom je poskytovať poradenstvo a technickú pomoc pri identifikácii, príprave a vypracúvaní investičných projektov. EIAH je partnerstvom medzi EIB a Komisiou, ktoré naň obe finančne prispievajú. Funguje v rámci EIB, ktorá je zodpovedná za jeho riadenie.

Nariadenie o EFSI 2.0 bolo prijaté v decembri 2017 a nadobudlo účinnosť 1. januára 2018. Týmto nariadením sa predlžuje trvanie EFSI (do konca roku 2020) a ďalšie zlepšenia fondu a EIAH. Jedným z kľúčových prvkov je zvýšenie záruky EÚ na 26 miliárd EUR a záväzku EIB na 7,5 miliardy EUR s cieľom mobilizovať 500 miliárd EUR dodatočných finančných zdrojov na investície.

KLIMATICKÁ BANKA EÚ

Európska rada v júni 2019 vyzvala EIB, aby „zintenzívnila svoje činnosti na podporu opatrení v oblasti klímy“. EIB na to reagovala v novembri 2019 novou stratégiou v oblasti klímy a novou politikou poskytovania úverov v oblasti energetiky.

EIB sa zaviazala zosúladiť všetky svoje činnosti financovania s cieľmi Parížskej dohody. Predovšetkým EIB zvýši do roku 2025 podiel investícií v rámci svojej priority „opatrenia v oblasti klímy a environmentálnej udržateľnosti“ na 50 % . EIB ukončí financovanie projektov týkajúcich sa fosílnych palív koncom roka 2021.

Nová politika EIB týkajúca sa poskytovania úverov v oblasti energetiky, ktorou sa budú riadiť jej činnosti v odvetví energetiky, sa zakladá na piatich zásadách:

- uprednostňovaní energetickej efektívnosti s cieľom podporiť nový cieľ EÚ podľa smernice EÚ o energetickej efektívnosti,
- umožnení dekarbonizácie energetiky prostredníctvom zvýšenej podpory technológií s nízkymi alebo nulovými emisiami CO₂ s cieľom dosiahnuť 32 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov v celej EÚ do roku 2030,
- zvýšení financovania decentralizovanej výroby energie, inovatívneho skladovania energie a elektrickej mobility,
- zabezpečení investícií do sietí potrebných pre nové, prerušované zdroje energie, ako sú veterná a solárna energia, ako aj posilnenie cezhraničných prepojení, a
- zvýšení vplyvu investícií na podporu transformácie energetiky mimo EÚ.

REAKCIA NA KRÍZU SPÔSOBENÚ OCHORENÍM COVID-19

V roku 2020 EIB v rámci reakcie EÚ na hospodárske dôsledky krízy spôsobenej ochorením COVID-19 vytvorila záručný fond vo výške 25 miliárd EUR, ktorý skupine EIB umožní zvýšiť podporu pre spoločnosti vo všetkých členských štátoch

EÚ prostredníctvom mobilizácie dodatočných finančných prostriedkov vo výške 200 miliárd EUR.

Toto opatrenie nadväzuje na okamžitý podporný balík vo výške do 40 miliárd EUR, ktorý pozostáva z:

- osobitných systémov ochrany vkladov pre banky na základe existujúcich programov na okamžité použitie, ktorými sa na tento účel mobilizujú finančné prostriedky až do výšky 20 miliárd EUR,
- osobitných liniek likvidity pre banky na zabezpečenie dodatočných 10 miliárd EUR na podporu na prevádzkový kapitál pre MSP a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou, a
- osobitných programov nákupu cenných papierov krytých aktívami (ABS) s cieľom umožniť bankám preniesť riziko na portfóliá úverov MSP, pričom sa mobilizuje ďalších 10 miliárd EUR podpory.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

V súlade s článkom 308 ZFEÚ sa pri zmene štatútu EIB konzultuje s Parlamentom.

Výbor Parlamentu každý rok skúma činnosti EIB a predkladá správu na plenárnu schôdzu, na ktorú je prizvaný prezident EIB.

Podľa platného nariadenia Parlament schvaľuje vymenovanie generálneho riaditeľa a zástupcu generálneho riaditeľa EFSI. Ročné pridelené prostriedky z rozpočtu Únie do záručného fondu schvaľuje Parlament a Rada v rámci ročného rozpočtového postupu. EIB a Komisia majú viaceré oznamovacie povinnosti voči Parlamentu, napríklad výročné správy, ad hoc vypočutia a žiadosti o informácie.

Parlament sa ako spoluzákonodarca zúčastnil na rokovaníach o návrhu EFSI 2.0.

Dražen Rakić
11/2020

